

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyedén
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők
Kiadóhivatal:
Wokál János könyvtárában
hová
az előfizetők és hirdetések
börmentésén küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre 2 frt,
negyed évre 1 frt.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
annak helyéért 5 kr.
Bélyegdíjárt külön 30 kr.
Nyitltér óra 15 kr.

Előfizetési felhívás

a „Közérdek“ hatodik évfolyamára.

Visszatekintve lapunk öt éves múltjára, azon szerény meggyőződés kel föl lelkünkben, hogy talán nem volt felesleges vállalatunk, mely Alsó-fehérmegye megyei és községi közéletének napló-írója; közérdekeinek önzetlen szószólója; közügyeinek egyszerű közharcosa kívánt lenni.

Távol állott tőlünk a személyi érdek s a hiányzó anyagi jutalom helyett beérjük azon öntudattal, hogy egyszerűen csak kötelességet teljesítettünk, midőn legjobb hitünk szerint, erőnkhez mérten igyekeztünk e téren is szolgálni közügyeinket.

A n. é. közönség fokozandó részvétele és t. munkatársaink buzgó közreműködése bátorít fel arra, hogy folytassuk a megkezdett munkát, azon kérelemmel fordulván vállalatunk támogatóihoz: miszerint sziveskedjenek anyagilag és szellemileg is oly helyzetbe juttatni, melyben mind jobban, mind teljesebben megfelelhetünk azon czéloknak, melyeket magunk elébe tűztünk.

A megyei és községi közigazgatás, az egyházi és iskolai élet, a társadalom ezer ügye-baja, a köz- és magán jótékonyág kérdései mind megannyi tért találnak lapunk hasábjain; s ugy a szépirodalom, mint a közigazdaság köréből számos oly eredeti cikket vett eddig is a t. olvasó, mely — egybehasonlítva más vidéki heti lappal — lapunkat némileg kiemeli a hasonló vállalatok sorából. Nagyenyed, 1886. évi december hóban.

Dr. Magyarai Károly,

Szilágyi Farkas, Török Bertalan
felelős szerkesztők.

A „Közérdek“ előfizetési feltételei:

egész évre 4 forint,
fél évre 2 „
negyed évre 1 „

Tisztelettel kéri az előfizetések beküldését

Wokál János,
kiadó.

A mi programmunk.

Mit vehet fel egy politikai nagy kérdésekkel nem foglalkozó vidéki heti lap tárgysorozatába, midőn naponta merülnek fel oly kérdések, melyek vitatására bámulatos lendületet vett napi lapjaink hasábjai is alig elégségesek? — Valóban nehéz erre a felelet, ha előlegesen részletezni akarnók, elméletileg s mégis, — ha végig lapozzuk a mult évfolyamok egyes számain — azt vesszük észre, hogy nagyon, de nagyon sok dolog van olyas, mit bizony itt magunk között kell megbeszélni, elhatározni, végrehajtása felett a nyilvánosság segítségével ellenőrködni. Hiába is vinnők a mi apró ügyeinket a világ piaczára a nagy napi lapok hasábjain, sokkal fontosabb dolgok leszorítják azokat onnét, mert a mi csak különösen minket érdekel, — azt a viszonyainkkal teljesen ismeretlen, természetesen nagyon is unalmas, érdektelen dolognak találja.

Pedig az újév folyama számos kérdést fog felvetni bizonyára, mely különösebben csak minket, ezen megyebelleket érdekel. — A sok között mindjárt itt van az új községi törvény elveinek, intézkedéseinek gyakorlati alkalmazása s a mi legfőbb: ezen alkalmazás eredményeinek mérlegelése. Sok kérdésben más a mi véleményünk, a mint már a mult év elején is kifejtettük, — s csak sajnálni tudnók, ha a kellemetlen eredmények nekünk találnak igazat adni. Igen, mert a mi helyzetünk sok tekintetben különbözik hazánk más részeitől, hol a törvény egyik-másik intézkedése teljesen közönbös viszonyokat létesít az illetőkre nézve.

A mezői gazdák élete mindenütt terhes és sok kockázattal jár, de nagyobb risikoval aligha gazdálkodnak más vidéken, mint nálunk, hol a hitelviszonyok, a kereslet és kínálat hullámzása sokkal több hátránnyal van összekötve, — hol az előnyös értékesítés lehetősége is sokkal nagyobb akadályokba ütközik, mint a hol részint nyári feldolgozás, részint megfelelő számú fogyasztó léte következtében nemcsak a véletlentől függ az eladás

s így a jövedelem is. Egész nagy vidékeken csak a legprimitívebb, az élet szükségleteinek legszűkebb kielégítésére elégséges gazdálkodás foly s vannak termelési ágak, melyek meglehetősen elvannak hanyagolva, holott haszonhajtó foglalkozást nyújt más vidékeken.

Hát bizony, ha szükség van a buzdító szóra, a gyakorlati jó példák követésére való felhívásra: tárva van e végre lapunk.

Ámde ha beismerjük, hogy sok égető kérdése van a gazdának, mit mondjunk az iparosokról? Rohamosan pusztulnak egyes iparágak, pedig az új ipartörvény lehetőleg az iparosok kívánatait tartotta szemelőtt; de hiába, a közös sors mellett, mely országszerte felkeltette a panaszt, nálunk még más viszonyok is vannak; ki mellőzhetné ezek tekintetbe vételét?!

És azután ott van a tanügy, — telve nyomoruságos helyzettel, küzdelemmel és természetesen: kevés eredménnyel; ott van a szegényügy, a jótékonytságot annyi oldalról igénybe vevő nyomor, mely ugyan — hála Istennek — nem versenyez a nagy, a világ városok borzalmat keltő helyzetével, — de mégis nyomornak marad, mely bennünket terhel, reánk nehezedik s mely, hogy ne terjedjen, szintén csak a mi különleges gondoskodásunk tárgya lehet.

S ha többet nem tennénk, csak azt, hogy az E. M. K. E. körében felmerülő eszméknek, terveknek részletezését, kiviteli módozatát, a szükséges anyagi erő beszerzési eszközeit vennők tárgyalás alá, — ha mindig csak különösen megyénk érdekeire való figyelemmel vennők tollhegyre magunk között, már azzal is sok szolgálatot tehetünk körünknek az által, hogy módot nyujtunk az egymástól távollevő, élő szóval nem érintkezhető buzgó ügybarátoknak érdeket keltő eszméik kicserélésére.

És végül, midőn a jelen kérdéseivel s a jövő helyzetünkkel való foglalkozás mellett ne mellőzzük a mult eseményeit sem, ne hagyjuk feledékenységre merülni anyi sok szép nap és annyi tör-

TÁRCZA.

Az újévhez.

Év, újév, te szép menyasszony.
Ifjuságod bájiban,
Kebled, mint a rózsabimbó,
Szent titokba rejtvén van!
Szólj, mi vár ránk e homályos,
E búvós barok megett?
A magyarnak út, vagy átok,
A mit küld a végezet?

Rejt-e kebled a virágból,
Melynek neve honleány?
S melyet kérünk minden évtől,
Annyi parlag év után,
Lesz-e bőség, e virágból?
Hozz-e nekünk hölgyeket,
Kik, miként nemtők, malasztal
Álljanak hazánk felett?

Férfikarban, férfimellben
Hatalom küzd és erő;
Szűz szelidség liljomával,
S szerelemmel győz a nő;
S ha nehéznapiján a vésznek
Férfikar védőfala:
A szelid bék' szent virányin,
Hölgy — a honnak anyja.

Hölgyeket hozz ujesztendő!
Honleányokat nekünk!
A viharral a világgal
Künn, mi majd csak végeztünk;
De a mit kiküzd a férfi,
Elveszendő semmiség,
Ha iránta nők szívében
Ápoló szent láng nem ég.

Hölgyeket hozz, a természet
Szent szavához hivat!
A természet isten-utja
Legdicsőbb uton vezet.
Hölgyeket hozz, kikben a mi
Jó és szép, megszentestül,
Kiknek hit-, remény- s szerelmök
Honjokéval egyesül.

Ily virágokkal köszöntés be,
Szép ujesztendő nekünk!
És, fogadjuk, emlékednél
Nem leend szebb ünnepünk;
De ha te is, mint elődd
Oly fukar léssz s mostoha:
Ugy akár meg se nyitottad
Volna kebledet soha!*)

*) Garay János e gyönyörű költeményét Mehner Vilmos által a költő munkáinak most folyamathá felt új kiadásából vesszük át, melyet dr. Ferenczy Z. rendezett, Vörösmarty, Tómpa, Vas Gereben munkáinak kiadásához hasonlóan oleoó fizetekben. — Melegen ajánljuk olvasóink szives pártolásába.

Gáspár János élete és működése.

— Irta és a december 8-án tartott Gáspár-ünnepélyen felolvasta —
Sebestyén Sándor.
(Folytatás.)

A szorgalommal tanuló ifju lelkében az irodalommal való foglalkozás erős vágyat gerjesztett az önművelődésre s miután meggyőződött arról, hogy ezt legsikeresebben ugy érheti el, ha néhány tehetségesebb barátjával az önképzés és munkafelosztás czéljából önképzőkört alakít. — Ezen czélját barátjaival közölván, s azokat az ügynek megnyervén az általa szerkesztett p r o g r a m m alapján 26 társával önképzőkört alakít; kizárván minden vallási és politikai kérdés tárgyalását. Együtt olvasták a magyar irodalom jelesebb termékeit, fordították az ó és modern irodalom kitünőbb darabjait s hetenként tartott gyűléseikben a megjelent könyvek ismertetésén kívül, saját munkájukat olvastatták fel és bírálták meg. A nemes munka, a szorgalmas tanulás, az eszmék barátságos kicserélése, a minden izében haszonnal járó társalgás nemes versenyt, pezsgő életet teremtetett a kör tagjai között. Azonban a szerencsétlen korszak, midőn az erdélyi alkotmány párt a nagy Szász Károilyal élén élet-halál harcztot vívott a bécsi udvarral tartó conservatívokkal, midőn a főiskola tanárai két ellentétes elkeseredett táborra oszlottak, midőn az ifjuság között is elszórtattak a meghasonlás és demoralisatio magvai, midőn — mint Szathmári írja — „deáksg két pártra szakadt, egymást gunyolta, hasztalan disputákkal töltötték az időt; különben eszes, derék ifjak a legezelsőbb kihágásokra vetemltek s a demoralisatio annyira lábra kapott, hogy csak nagy képességű és tehetségsű ifjak tudták keheltisztatásukat s akarat erejüket

Lapunkat mindenik t. előfizetőnek és barátainknak megküldjük, azokat, kik az első számot nem küldik vissza, avagy külön nem értesítenek, előfizetőnek fogjuk tekinteni.

ténelmileg fontos esemény emlékét. Egy párszor már megpendítettük megyénk monográfiájának eszméjét, nem azon hitben, hogy azt — főleg anyagi áldozat nélkül — rövid idő alatt meg lehetne alkotni, hanem egyelőre legalább azért, hogy azok, a kiket illet, ne tartsák hiábavaló fáradságnak, legalább a gyűjtés lassu, de alapos munkájához hozzáfogni.

Talán sok is, a mit felkarolni akarunk. Az bizonyos, hogy erőnk csekélyége nincs éppen arányban jó szándékainkkal; de ha csoportosulnak mindazok, kik nem kétkednek a jövő sikerében és törekvéseink igazságában, — elértük célunkat!

A nagyenyedi kaszinó közgyűlése.

A kaszinó évi közgyűlése decz. hó 19-én délelőtt és a délután folyamában történt meg csekély számú tag jelenlétében. Pedig a kaszinó ügye megérdemelte volna a számosabb látogatást is, annyival inkább, mert nem egy hanyatló, bajaival vesződő egyesület egyhangu, szomorú gyűlését kellett végig hallgatni, hanem egy oly testületnek, mely lassanként újra mind inkább erősödik, újra mind inkább virágzásnak indul.

Kitűnt ez a gyűlés folyamán többször, midőn a pénztári számadás tételét hallgattuk meg, a mely szerint a jövedelem, főleg a tagsági díjakból az előző évekhez képest biztosabban jó be a pénztárba, úgy hogy az idej forgalom meglehetősen tekintélyes összegeket mozgatott, például a kiadás 1547 frt volt 1677 frt bevétel után. Kitűnt a könyvtár jelentéséből, mely szerint az egyelet már 900 művel rendelkezik és azok rendezve, lajstromozva vannak, úgy, hogy a névsort már csak a nyomda várja, hogy mindenkinek kényelmesen rendelkezésére állhasson a még szerény, de a viszonyokhoz képest már is jelentékeny számú, becses művekkel bíró könyvtár. Nem is késett a gyűlés a lelkes és buzgó választmányának s abban a pénztáros ifj. Gáspár Jánosnak, a könyvtáros Bihari Istvánnak, valamint Szilágyi Gyulának, ki a könyvek lajstromozását végezte lelkiismeretes jártasságával, — hálás köszönetét nyilvánítani.

Folyó ügyek elintézése, a kaszinó minden nemű vagyona leltározásának elhatározása után az egyelet tisztviselőinek megválasztására került a sor. Hogy a közgyűlés rendkívül meg volt elégedve a folyó évre választott tisztviselőivel, mutatja az, hogy egynek kivételével majdnem egyhangulag mind csak a régieket választotta meg: elnök: br Kemény Kálmán; igazgatók: br Splényi Henrik és Csátó János; jegyző: Váro Ferencz; pénztáros: ifj. Gáspár János; könyvtáros: Bihari István; gazda: Rákosi Bálint; választmányi tagok: id. Gáspár János, dr. Magyar Károly, Medgyes Bálint, Nagy Lajos, Szalánczi Lőrincz, Szilágyi Gyula, Szilágyi Farkas, Török Bertalan, Zeyk Kálmán.

Az idejhez hasonló siker koronázza az ujonnan választott tisztviselők buzgó fáradozásait. Munkásságukhoz méltó eredményt a közelgő új évben!

Karácsonyfa ünnepély.

A szegény tanulókat segélyező kör 1886. decz. 22. tartotta meg a harmadik karácsonyfa ünnepélyt és ruha kiosztást az új városi nagytérben. A nagy számban megjelent bizottsági tagok — a nemesek érdeklődő közönsége és a segélyezendő szegény tanulók által zsufolásgig megtelt nagy terebben mindenki arcán öröm ragyogott.

A polg. leány iskola növendékeinek szép éneke után a kör elnöke tiszt. Szilágyi Farkas ur következő beszédet mondá:

Mélyen tisztelt közönség!

Most egy esztendeje, hogy segélyező körünk és városunk tisztelt közönsége, a most végezviendő jótékony cselekvényhez hasonló cselekvény ünnepélyes véghezvitelére összegyűlekeztek.

Egy esztendeje, hogy ruhaneműekben teljesen szűkölködő tanuló növendékeink közül számszerint kilencvenet látott el körünk a legszükségesebb ruhadarabokkal, mely ténye által ugyanannyira nézve tette lehetővé, a tanulás áldásos munkájának folytatását a téli idő mostohaságai dacára is; s egyszersmind ugyan annyi szegénysorsu tanuló gyermek szeméiről törülte le a keserves nélkülözés fájdalmas könnyezőjeit.

Ézelelt pár héttel Nagyenyed város tisztelt közönségéhez intézett felhívásunkban így szözlöttünk: „Téli ruhafélékkel ellátandó tanuló gyermekek, kik a mi könyvüretességünkre támaszkodnak, talán még nagyobb számmal vannak most, mint a mult esztendőben valának, mert az életviszonyok hovatovább mindig mostohábbakká lesznek“.

Eme sejtelmünk alapos voltát fájdalom teljes mértékben igazolták azon kimutatások, melyeket a helybeli iskolák tisztelt előjáróitól a segélyezés ügyében bevettünk.

Közel 160-ra megy azon tanuló gyermekek száma, kik iskolánk előjáróságai által segélyezésre lettek hozzánk felajánlva, tehát az alsóbb iskolákban tanuló fiaink és leányaink összes számának körülbelül egy negyede szenved hiányt a legszükségesebb ruhaneműekben.

Megvallom, hogy a segélyezésre felajánlottak ekkora számának láttára, midőn egyfelől kedélyünkre a fájdalom érzet borja vonult, másfelől komolyan megütődünk, mert tudtuk, hogy oly bőséges segély források felett, melyekből körünk a kért segélyt, a felajánlottak mindenkinek nyújthassa, nem rendelkezik.

Ily körülmények között ki kellett mondanunk, hogy körünk a segélyezésben a mennyire lehetséges szorítkozik a helybeli illetőségű tanulókra s a szűkölködők közül előnyt ad azoknak, kik nagyobb mértékben szűkölködnek.

Első helyen jöttek az árvák, mert hiszen Jakab apostol szavai szerint: „Isten, az atya előtt szeplő nélkül való isteni szolgálat abban áll: Meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomoruságokban“.

A segélyezésre felajánlott árvákat felvettük mind egytől egyig.

Vannak oly iparos szülők, kik szívesen dolgoznának, de nincs kinek. a gyári ipar, a nagyobb tüke iparok folytatásának lehetőségét tőlük elvette s ennek következtében önhibájukon kívül mondatni a koldusbot van szomorú végzetük által kezükbe adva.

Ezen szülők legtöbbje ruházná gyermekeit szívesen, de a szó igaz értelmében nincs mitől. Fáj nekik, hogy

azokat kik szívükhöz oly annyira közel állanak, ruhátlan-kodni látják, de legjobb akaratjuk mellett is a bajon nem segíthetnek. Az ilyen szülők iskolába járó gyermekeit is felvettük a segélyezendő sorába, mert figyelmen kívül nem hagyhattuk a példabeszédes könyvüretésének emez intését: „ne vond meg a jótéteményt azoktól a kik szűkölködnek, mikor a te kezdednek hatalmában van annak megcselekedése“.

Vannak könnyelmű szülők. Magam is tudnék megnevezni olyan édes apákat, kik vagy nem dolgoznak s így a munkára rendelt drága időt téltelenségben engedik maguktól elrepülni; vagy vétkes könnyelműséggel fecserlik el munkásságuk gyümölcsét, melyet pedig családjuk ellátására, gyermekeik tisztességes ruházására felhasználni lenne szent kötelességük. Az ilyen könnyelmű édes apák megtalálják megérdemelt büntetésüket saját lelkiismeretük szemrehányásában. Körünk azonban úgy gondolkozik, hogy az apák hibáért a gyermekeket büntetni a társadalom részéről helytelen eljárás volna s ezen nézet által vezéreltetve, a segélyezendő tanuló sorába az ilyen szülők gyermekei közül is felvette azokat mind, kik szegénységük folytán a felvételre méltán igényt tarthattak.

Ellenben mellőzte azon szülők gyermekeit, kikről megtudta, hogy birnak annyival, mielőlt elégsége szülői kötelesség érzet mellett iskolába járó gyermekeiket a nélkülözhetetlen tisztességes ruhadarabokkal elláthatják s midőn a segély kiosztása idejének közeledtével gyermekeiket rongyokba öltöztetve küldik iskolába, hogy a segélyezendő sorába ezek is felvessenek, mert fájdalom ilyen szülők is akadnak; kik segélyező körünket tév utra vezetni s a legnemesebb célt kijátszani szándékoztak.

Körünk czélja: a valóban szegénysorsu tanuló ruhafélékkel segélyezése s ez által a közmívelődés ügyének a város területén hathatós támogatása és teljességgel nem az, hogy a szülők a szülői legszentebb kötelességeit teljesítéséről leszoktassa.

A segélyezésre felajánlottak kiválasztásában ezen elveket tartván szemünk előtt, körünk abban állapodott meg, hogy ez alkalommal segélyezni fog 148 tanuló, tehát 58-el többet mint a legközelebbi évben.

Ezek igazán szegénysorsu tanuló gyermekek, mélyen tisztelt közönség! annyira szegények, hogy segélyezés nélkül tanulást aligha folytathatnák tovább. — A köztűtük mindjárt kiosztandó ruhadarabok mind jők, tartások, legnagyobb részük egészen új, honi kelméből, részben helybeli iparosok által készítették. Beszerzésükre körünk készpénzben a legfondosabb takarékoság mellett is 340 forintot adott ki. Együttes értékük, ide nem számolva a kör nótájai által végzett szabás és varrási munkálatok értékét, mely megbecsülhetetlen, a legmérsékeltbe becslés szerint is 5—600 frtot képvisel.

Egész megnyugvással mondhatjuk, hogy a segélyezendő kiválasztásában a vallás és nemzetiségre való tekintetek teljesen mellőzve voltak, mert a jótékonyseg erénye sem vallási, sem nemzetiségi különbségeket nem ismerhet. — „Mindenekelőtt tegyetek“ mondja a nagy apostol.

Hálátlanságot követnénk el, ha ez alkalommal városunk mélyen tisztelt közönsége részére hálás köszönetünket nem nyilvánítanók azon nemes áldozatkészségéért, melylyel körünk törekvését ez évben is oly szívélyes

megőrzeni, tanulás kedvüket fenntartani“, midőn Szász Károlyt a többek között azzal vádolták, hogy az ifjuság számára tudós társaságot alakított s hogy az ifjaknak megengedte a kaszinóba menetet: néhány a társaságon kívül álló féltékeny ifju feladást tett a szerény körben mozgó s csupán önképzésre szorítkozó önképzőkör ellen. állítván, hogy az országos eszmékkel van tele s a Szász Károly vezetése alatt áll s más hason irányu egyletekkel van összeköttetésben. Egyéb sem kellett, a Szász K. ellenségei kapva-kaptak a ragalmakon, a főiskola előjárósága szigorú vizsgálatot rendelt el s mind a kör tagjait, mind az alaptalan feladókat büntetéssel sújtotta.

A nyomozás hire elhatott az igazgató tanácsához is, mely a büntetést még súlyosbította. Gáspárra, mint az önképzőkör programjának szerkesztőjére, egy havi súlyos börtönt szabott ki s minden stipendiumától megfosztotta. Ezzel az ügy nem ért véget. A politikai szenvedély a feladást az udvarig vitte s csaknem egy évig tartó újabb kormányzati vallatást vont maga után, az ártatlan „Reg“-et, mely néhány szorgalmas, tanulni vágyó ifju irodalmi kísérleteit tartalmazta lefoglalták, de az elvándolt ifjakra a büntetésnek még csak árnyékát sem tudták rábizonyítani, sőt a vallatásból fényesen kiderült, hogy Szász Károlynak, kinek megbuktatására rendezték az egész zaklatást, még csak tudomása sem volt az egész dologról.

A Zeyk-családnál teljesített magántanítósága szorosabb összeköttetésbe hozta a derék családdal, minek következtében Zeyk József híres publicista felhívta egyetlen árván maradt fia nevelésére. A megtisztelt felhívást azon feltétellel fogadta el, hogy e nagyfontosságú és széles encyklopediai ismeretet igénylő pályára pár évig a berlini egyetemen készíttesse elő, hogy alkalma nyíljon a

külföld nevezetesebb nevelő- és tanítézetivel megismerkedni. 1841 nyarán 14 évi enyedi lét után megvált az alma mateotól, a két testvérhaza tekintélyes részét beutazta, a berlini egyetemre iratkozott be, a természetrajzi, földrajzi lélek- és neveléstani leckeiket hallgatva, szorgalmasan látogatta a muzeumokat és nevelőintézetet. Különösen lelkesítő hatással volt reá a Diesterweg vezetése alatt levő tanítóképző és gyakorló iskola látogatása s a tanító gyűléseken való részvétel.

Ezen otléte alkalmával befolyt a berlini magyar kör és könyvtár alapítására. 1844 júliusában megvált a berlini egyetemről s egy szép tanulmányi utat téve, az utba eső egyetemeket, jelesebb tanárokat meglátogatva visszatért ismeretekkel gazdagon Kolozsvárra, hogy növendékének nevelési gondjait átvegye. Ezután választott pályájának élt, részt véve minden paedagogiai mozgalomban.

1846. jan. 12 én a nagy Pestalozzinak emlékére a első évszázados ünnepélyt rendezi id. gróf Teleki Domokos elnökele alatt a következő érdekes programmal: 1. Enek. 2. Elnöki megnyitó beszéd, gróf Teleki Domokostól. 3. Pestalozzi nevelés és oktatás elveiről. értekezik Gáspár János. 4. Sándor czár, III. Fridrik-Vilmos és a magyarok Pestalozzinál. felolvassa Kovácsi A. 5. Diesterweg felszólítása a Pestalozzi-intézet ügyében felolvassa Grosz Ágoston. 6. Indítvány a nevelői körrel Nagy Ferencztől. 7. Indítvány népkönyveket terjesztő egyelet iránt Herep Gergelytől. Berekesztő ének. Az ünnepély a nagy férfúhoz méltó komolyság és minden irányból nyilvánuló hő lelkesedés és általános részvét mellett folyt le. Gáspár J. terjedelmes, széles paedagogiai ismeretről tanuskodó értekezése az „Erdélyi Híradó“ tárczájában látott világot.

Legfontosabb gyakorlati eredménye lett ezen fényes

sen sikerült első paedagogiai ünnepélynek az, hogy a megtelt indítvány alapján nevelői kör létesült Kolozsvárt, hogy a Pestalozzi nemes szellemében működve ezen szellemben legyen a gyermekeknek barátja, okszerű nevelője s ez által a hazának jölteveje.

A nevelői kör szabályzata beható tanácskozmány után már február 1-én elfogadtatik, czélul tűzvéni ki a kolozsvári nevelők és tanítóknak barátságos tanácskozsokra nyújtani alkalmat, hol nevelés és oktatás körüli eszméiket, tapasztalataikat és methodikai műfogásaikat kölcsönösen kiesszélve s egymást világosítva fontos hivatásukra magokat képesekké tehessék. Az első alakulásnál ezen körnek már 26 tagja van, papok, tanárok, nevelők, köztök több kitűnőség: Berde Áron, Brassai, Kovácsi A. Kriza, Méhes, Nagy Ferencz, Nagy Péter, Régeni, Salamon, Takács stb. Jegyzőnek Gáspárunk választott meg, ki mint ez eszme megpendítője és életre hívója már laudakadlan tevékenységéről általánosán ismert vala. Ily erők léptek sikra a szent cél megvalósítására ifju lelkesedéssel, komoly munkakedvvel, s már akkor széles körű ismeretekkel gazdagon. A teljes épségben, példányszerű pontossággal vezetett jegyzőkönyv minden lapja fényes tanubizonyoságot tesz azon emelkedett szellemű munkálkodásról, melyet ott végeztek. Fontos és közérdekű nevelés-, oktatástani és methodikai kérdések vétettek tárgyalás alá s a beható tanácskozás után hozott határozatok széles paedagogia ismeretre, alapos tanulmányra és lángoló ügyszeregetre mutatnak s legtöbbje a mostani kor követelményeinek is teljesen megfelelnek. Hogy a tárgyalt kérdések közül izlelőtől csak néhányat említsék, már első ülésükben azon tanácskoznak, hogy miután Erdély és Magyarország földrajzának tanításához sem Schedins, sem

előzékenységgel társra készen álló nincs azokba be sohaj értéktelen vésbé vagyonos ségel adta össze áldozatkészség tel lehet és kel

Csak a m gatás, sőt több nemes verseny res adományok gólyt ez alkal milyen mérték sokkal nagyobb demél lenne mennyiségű kés megtakarítást.

Mind a körünk a nagy san szeméi előtt megneves jében a ra

A nagy a tás közönségün vette, mert a n sorsu tanuló gy mind mindnyá a jótékonyág ügynek s ezá ujjabb megbees

Egyszerű som kifejezésé szép és nemes közönséget áld szorult tanuló erkölcsi aratás esztendőben.

A beszéd rész jutott a Zs.-né, dr. Dor dr. Kovács Éler M.-né, T nagyságaiknak zánál, mint eg nak saját kezű A Nagy emeljük ki:

a) Szegé jött takarékpnát — a 18 lőrestély rende vedelemmel g megindított ör dott e vagyon összesen 396 uj ruha szerez

Begyűlt 170 db ruha alakítható volt b) A he gelyezésre bet vétetett 148.

A ruha

Batytyáni és térképek nem sék meg hazá s Perthessel 2100 p.frtban azonban ezen ták Sükösd Sa nevelő ez bizottság előad nevelés- oktatá tüntetvén a m kérésrel küldi veskedjék. Me Hogyan kellen tautitani? Mik gyakorlatok m teink jelen el fontossága. je módja nevelői

Az isko nézve. Ilyszet jainak töveket tett ki. E kör képezde feláll teinek létesül o l v a s ó k ö E könyv munkának, m zunk, annyira munkát nem le s nevet tan Hogy m

előzékenységgel és oly határozottan támogatta. A kiosztásra készen álló ruhafélék között nincs egyetlen darab, nincs azokba befektetve egyetlen fillér, melyet panaszos sohaj értékeltetne. A vagyonosabb pár forintját, a kevésbé vagyonos néhány krajczárját oly nemes áldozatkészséggel adta össze és bocsátotta rendelkezésünk alá, milyen áldozatkészség előtt csak hálás elismeréssel és tisztelettel lehet és kell meghajolnunk.

Csak a minden oldalról megtalált szívélyes támogatás, sőt többet mondunk: a támogatásban kifejlődött nemes verseny folytán vált lehetővé, hogy körünk: filléres adományokból szegénysorsu tanulóink részére a segélyt ez alkalommal oly bőséges mértékkel nyújthatja, milyen mértékben nyújtott segélyezés egy, a miennél sokkal nagyobb város közönségének is méltán kiváló érdemül lenne feludható s e mellett még jelentékeny mennyiségű készpénzt irhatunk át a jövő esztendőre, mint megtakarítást.

Mind a mélyen tisztelt közönség, mind jótékony körünk a nagy apostol emez utasítását tartotta szoros szemei előtt: „a jótéteményekben pedig megne restüljtek, mert a maga idejében a rajtuk, ha meg nem restülünk.”

A nagy apostol által kilátásba helyezett emez aratás közönségünk és körünk nézve már most kezdetét vette, mert a mellett, hogy ez alkalommal 148 szegénysorsu tanuló gyermek forró háláját arathatjuk, egyszerűs mindnyáján azon felemelő tudattal vehetünk részt a jótékony emez egyszerű ünnepélyén, hogy a tanulóknak s ezáltal a hazánknak, kisded városunkban egy újabb megbecsülhetlen szolgálatot tettünk.

Egyszerű megnyitó beszédemet azon forró ohajtásom kifejezésével zárom be: Nagyenyed városnak minden szép és nemes ügyért lelkesedni tudó és áldozatra kész közönségét áldja meg Isten s a míg e városban segélyezésre szorult tanuló gyermekek lesznek, a mostanihoz hasonló erkölcsi aratási ünnep örömet juttassa részibe mindenik esztendőben.

A beszédet lelkes éljenzés követte, a melyből méltó rész jutott a buzgó hölgyeknek dr. Bocz J.-né, Bodola Zs.-né, dr. Donogány J.-né, Farkas Mária, Folyóvich S.-né, dr. Kovács Ö.-né, Király M.-né, Krissmannics V.-né, Müller M.-né, Tóth M.-né Szilágyi F.-né, Vajna K.-né ó nagyságainak, kik Czirner Józsefné vendégszerető házában, mint egy 20 óvodista és 20 nagyobb leánytanulónak saját kezűleg szabták, varták meg az új ruhákat.

A Nagy Mózes titkári jelentéséből a következőket emeljük ki:

a) Szegény tanulókat segélyező kör a múlt évről átjött takarékpénztárban elhelyezett 100 frt 85 kr vagyonát — a 1886-ik évben egy fillérmajalis — és öt fillérestély rendezéséből befolyt — 174 frt 91 kr tisztjövedelemmel gyarapította. Továbbá a november hóban megindított önkényes adakozás folytán szintén gyarapodott e vagyon 121 frt 10 krral. S így a segélyalap tessz összesen 396 frt 86 krt. Mely összegből 340 frt értékű új ruha szereztetett be.

Begyűlt még önkényes adakozás folytán mintegy 170 db ruhanemű, melyből a mi felhasználható és átalakítható volt, az mind kiosztatik.

b) A helybeli összes népoktatási intézetekből segélyezésre beterjesztett 173 tanuló, ebből segélyre fölvetett 148.

A ruha és élelmi szerek kiosztása bannulatos gyor-

san és szép rendben folyt le, mely mindenestre a rendező bizottság kiváló buzgó nőtágainak, közszeretben álló elnökének és fáradhatatlan tevékenységű és buzgó titkárának köszönhető.

A kiosztás végzetével, mint az öreg Simeon ugy emelkedett fel helyéről Gáspár János kir. tanfelügyelő s mint a népnevelés egyik kitünő apostola, végtelen nagy örömet fejezte ki a körnek, azon kiváló tapintatosságáért, hogy a közművelődés annyi sok ága közül éppen a legszükségesebbet választotta ki tevékenysége céljául.

Forró köszönetet mond a kör buzgó tagjainak és Nagyenyed város lelkes közönségének, kérve, hogy e nemes ügyet ezután is tartásák meg forró pártolásukban, e szép ünnepélyt a polg. leányiskola növendékei egy kedves vígdallal zárták be. Szívökből örvendettek, hogy e nemes ügyhez ők is hozzájárulhatnak valamivel.

Y—s.

1887.

— Boldog újévet! —

Budapest, 1886 végén.

Elhunyt van az ó, üdvözlöm az újévet.

Alig van már több értéke a letűnt évek, mint pl. egy tegnapi újságnak, a melyet már átvastunk.

Legfeljebb emlékeznünk még egyes fejezeteire, érdekesebb híreire s aztán „nesze Borsai! takard be vele a saját polezot a kamarában!”

Emlékezt!

Micsoda mélyebb nyomot hagyott hátra ez a szerencsétlen 1886-iki esztendő?

Olyant, a miért kedvesen emlékeznünk rája?

Egyeseknek igen, de ugy nagyban és egészben semmit.

Egy nagyobb szándéka volt, a háboru s azt is az utódjára bizta. A derék bolgároknak sem tudott fejedelmet adni.

De félre a politikával. Ez a leghálátlanabb téma a föld kerekén.

Készüljünk az újévre, mert mi várunk ettől, a mit várunk, de tőlünk bizonyosan várnak sokan — borralólt. Ingyen nem megy semmi, még a jó kívánság sem.

Micsoda nyájasság ömlik el holnap a környezetünkön! Még a házmester is udvarias, pedig ez ugyancsak nagy megerőltetésbe kerül neki ez egyszer is a kerek esztendőben!

Derültnek látjuk a napot . . .

A feleség szeretettel tudakozódik álmunk után.

A gyerekek (a kis önzetlenek!) sorban üdvözölnek és reményes örömmel kutatnak az — angyal fia után, mint az anyjuk.

A cselédek ma nem törnek el semmit és a cipők igen fényesek.

A levélhordó fürgén mászik fel a harmadik emeletre (eddig csak bedobta a házmesterhez a leveleket!) és boldog újévet kíván egy kis borralóért. Pedig hitelezőtől hozott intő levelet . . .

Az utcákon egyebet sem hallani boldogság kívánságnál. — Ha az Isten mind meghallgatná, bizony nem győznék teljesíteni.

De alig hiszem, hogy rá hallgatna. Mert csupa formáság: üres külsőség, a mit mi udvariaságnak nevezünk.

Szívöl! egy se jó, hanem valamiért.

Ajándék, vagy borraló ma a jelszó.

Nem hiába mondja a nóta:

Ez a világ egy nagy kocsma, jó tágas.

Bonne a sors az örökös csapláros.

Mert csak az élhet benne, a ki győzi borralóval!

De hát igazán nem volna őszinteség az emberek között?

Van. A mi saját magunkat érdekel, abban — hiszem — szívünk szerint beszélünk.

Már pedig a jövő év olyan eseményekkel várandós, a mely egészen bőrünkbe vág, fejünkre szól.

Ha tehát azt kívánom, hogy b ó k e legyen az új évben, hogy áldás szálljon reánk egészségben, természetben, akkor ez a kívánság őszinte.

Ilyen módon, ilyen boldog újévet kívánok én „Közérdek“-ünk minden barátjának.

S micsoda barátságos állapot volna az, ha mához esztendőre csak legalább megkértszereződnek az olvasók száma!

A muzsikával is szembe néznék — illedelmes távolságból. László Elek.

CSARNOK.

A hónapok.

— Sylvester éji mese. —

(Németből fordította B. E.)

Éjszak-Németország egyik városában lakott két testvér, kik ámbár az atyai örökségben egyenlően osztoztak, sorsuk mégis nagyon különbözött egymástól. Az idősebb, Hánzi néhány év multával a legkellemesebb viszonyok között élt, míg az ifjabb, Christian a legnagyobb szükségset szenvedte. Amaz rozslékű, gyanakodó természeténél fogva minden emberről a legrosszabbat tétélezte fel; a legboldogabb akkor volt, midőn megtudta, hogy még a napnak is vannak foltjai. A mellett fősvény volt és nagyon utáni vágyában annyira ment, hogy az uszortól is a legрутabb csalásoktól, sem rettent vissza. Titokban azonban a legfinomabb pástétomokat, sülteteket, tortákat ette; — kitünő borokat ivott s kezeit dörzsölve nevetgált a mások együgyűsége és a saját ravaszsága felett.

Egész más természetű volt Christian. Habár nem volt éppen könnyelmű, mégis az életet könnyen vette; mindenkítől csak a legjobbat remélte s fájt, ha valakiben csalódott. S mivel oly jó lelkű, szolgálatkés és az emberekben bizó volt, ritkán tudta barátai kérését megtagadni. Mindenkinek kölcsönözött, mindenkiért jót állt s így aztán néhány év alatt minden pénze elpergett s ő a legnagyobb nyomorúságba jutott. Midőn már betevő falatja se maradt mi sem lehetett természetesebb, mint-hogy gazdag fivéréhez fordult segélyért. De ott ugyan rozsz helyt kopogtatott; jó tanács helyett gnyuban, segély helyett kemény szemrehányásban részesült.

Szegény Christian szomoruan ballagott haza, — eladott mindent, a mit nélkülözhetett s megmaradt csekély hol-

tatnói az ugy nevezett központosító irány képviselői Ezen irány főhiánya az volt, hogy az érzelmeire semmi figyelmet sem fordítottak, az érzelmeire ható olvasmányok teljesen hiányoztak belőle. Ezen hiány a paedagogusok figyelmét nem kerülhette el s megteremtette az erkölcsi irányú olvasókönyveket

Ilyen irányú olvasókönyvek forogtak közkézen azon időben, midőn a kolozsvári nevelői kör negyedik gyűlésén 1846. márczius 21-én Gáspár és Kovácsi beterjesztett egy elemi magyar olvasókönyv tervezetét.

E tervezetet a kezem közt levő jegyzőkönyvből egész terjedelmében közlöm, mert e tervezet a maga teljességében mutatja a célt, melyet elérni akartak a szerzők és feltünteteti azon magas és széles látókört, melyel a tervezők bírtak.

Egy elemi magyar olvasókönyv tervezete.

Már általánosan el van ismerve azon elv, hogy az elemi oktatásnak főtárgya az a nyelv és hogy annak legszilárdabb alapja: a czélszerűen szerkesztett tartalom mellett a czélszerűen szerkesztett olvasókönyv. — Kik elemi tanítással foglalkozunk, saját tapasztalatainkból tudjuk ezt, de látjuk azon páratlan szorgalom és lelkesültségéből is, mivel mivel nemzetek nevelői és oktatói a nevelés irodalom ezen ágát korunkban gazdagítani iparkodnak.

Nemzeti irodalmunknak is vannak e nemben egyes hajtásai, de a melyekről közönségesen elmondhatjuk, hogy csak óvatosan s kellő megválasztással használhatók.

(Folytatása következik.)

Batytyáni és a Hochmeister-féle módszerellenes, néma térképek nem alkalmasak, a Sydov elvei szerint készíttessék meg hazánk térképeit. Nyomban lépéseket is tettek s Perthessel 1000 példány 4 színnel leendő kiállítására 2100 p.frtban meg is állapodtak. A kedvezőtlen viszonyok azonban ezen munkájoknak ellent állottak. — Megbírálták Sükösd Samu dévai papnak a körhöz beküldött népnévelő című munkáját. E munka ismertetője és a bizottság előadója Gáspár volt, ki igen terjedelmes s mély nevelés- oktatásügyi ismeretéről tanuskodó bírálatában fel-tüntetvén a munka fény és árny oldalait, a szerzőnek azon kéréssel küldik vissza, hogy a hiányokat kiegészíteni sziveskedjék. Mennyire oka taurendszerünk a feledésnek? Hogyan kellene elemi osztálybeli gyermekeket beszélni tanítani? Miként lehetne az elemi beszéd- és értelemgyakorlatok megállapított folyamának használatát intézteink jelen elemi osztályaiban megkísérteni? A néma bűn fontossága, jelentkezése nálunk ismertető jelei, gyógyítási módja nevelői oldalról.

Az iskolai könyvek hasznai és ártalmi a tanulókra nézve. Ilyszertű kérdések tárgyalása foglalta el a kör tagjainak tevékeny részét, kiknek száma nov. 21-én 57-et tett ki. E kör működésének gyakorlati eredménye a tanítóképzede felállításának eszméjén kívül a kék könyvtár füzeteinek létesülése és a Gáspár-Kovácsi Elemi magyar olvasókönyvek a megteremtése.

E könyv, mely e téren méltán nevezhető uttörő munkának, megérdemli, hogy vele tüzetesebben foglalkozunk, annyira, hogy ha Gáspárunk és a nevelői kör egyéb munkát nem is végzett volna, örök hálára köteleznének le s nevét tanítványunk történelmének lapjain megörökítenék.

Hogy megérthessük azon feltűnést, azon elismerést,

melyet a nevelő kör a benyújtott tervezetet fogadta, hogy indokolhassuk azon hódítást, melyet az új olvasókönyv tett, szükséges ismernünk a megelőző kor olvasókönyveinek irányát és irodalmát.

A régi egyházi iskolák tantervének középpontja törzse a v. llás volt s így az olvasókönyvek mindnyája ily tendenciával bírt. Elől ABC aztán vallásos anyag, imádságok, káté, számok: a protestánsoknál a biblia. Apézeai Cseri János mondja: „mind az olvasásnak, mind az írásnak legyen céljok a „Miatyánk“, egy asztali áldás s egy étel előtti és utáni hálaadás, egy reggeli és egy estvéli imádság. Az írást pedig a Rómaiakhoz irt levelen vagy egy-egy szép ótestamentomi histórián gyakoroltatja.”

Az egyházi iskolák 1777-ben alakultak át nemzeti iskolákká, a tanterv megváltozott s abban bizonyos dualismus állott be, eleget kellett tenni az állam- és egyháznak egyaránt. A vallás, a szilárd központ eltűnt s helyébe a hasznossági elv lép előtérbe. Ez irány nagy mestere nálunk Felbiger az állami paedagogus. — Olvasókönyvében teljesen Bochevot utánozza, olvasmányait kizárólag egy kicsit — mint Kis Áron mondja — osztályosítja. Felbiger ABC-i és olvasókönyvei magyar átdolgozásban több kiadásban jelentek meg, külön a városi, külön a falusi iskolák számára. A kath. iskolák kivétel nélkül ezeket használták, a protestánsok csak addig és ott míg és a hol a nyomás erős volt.

E korszak olvasókönyvei közül azonban egyszem birt akkora hatással, mint a Losonczy István „hármaskis tükre“, mely az ébredő nemzeti szellemnek megfelelően a nemzeti iskolákat és azok könyveit túlélté. Magyar gyermekeknek magyarul írtam — mondja a szerző — nem idegen nyelven, melyet nem értenek. — A kis tükör és

mijával egy szegényes kamrácskába huzódva és munkával igyekezett helyzetén javítani. Hiába volt minden törekvése.

Elmult az év, elpusztult mindene.

Sylvester napján nem volt egy betevő falatja, fázott, éhezett. Elhunyt édes anyjáról maradt egyetlen emléke — egy értékes gyűrű volt összes vagyona, de nem akart attól is elválni. Inkább, — gondolta — felkeresi még egyszer keményszivű fivérével s kér tőle néhány forintot, melylyel egy városkába utazhasson, hol valami követelését felhajtassa.

Eppen délben lépett fivére házába; a konyhából pompás ebéd illat ültette meg orrát s azon remény szálta meg szívét, hátha fivére ma megvendégeli. Csak látta, hogy durván kérdezte, hogy hát utra koldulni jön-e? s mialatt Christian kérését előadta, szemébe tűnt a gyűrű.

— Vagyonodat könnyelműen eltékozoltad — így szólott — s most mint koldus, egy értékes gyűrűvel ujadon jössz hozzám kéregetni? Még sem lehetsz oly nyomorúságban, mint azt állítod.

— Az utolsó emlék szegény anyánktól. — felelé Christian — s az egyetlen, mi még birtokomba van. Fájn, idegen kezekbe adnom.

Házi hirtelen gyöngédebb hangot szinelve mondá:

— Ertelek, habár a gyűrű nem is oly értékes s a mint emlékszem a kö hibás is, mindenesetre helytelen lenne azt idegen kezekbe adni, hanem én; hogy rajtad is segítve legyen, egy aranyért megveszem tőled. Később, ha helyzetet javuland, visszaveheted.

Christian, bár nehéz szívvel lehuzta gyűrűt ujáról s egy aranyért odaadta fivérnek, ki magában nevetett s örvendezett a jó vásárnak, mert biz a testvérek között is megért 50 aranyat.

Christian pedig elment vándorutjára, egy szép, hideg december napon. Reményteljes szemei előtt már ott lebegett a jó siker, melyet elérni hitt; légvárakat épített s előre is élvezte a boldogabb napokat, mikor majd jó meleg szobában, terített asztal mellett, szép kedves nőtől és gyermekektől környezve boldog családi életet élhet s akkor még jókat is fog kaczagni a mai nap emlékein. Az napra kitűzött vándorlása még sokára ért véget s a korán beállott téli est már félhomályt terjeszta, midőn Christian egy hatalmas fenyőerdőbe lépett. Gyöngye fény világította meg, a neki végnélkülinek látszó utat s a hóval fedett fenyőágait megaranyozta; mintha egy mennyei világ terült volna el szemei előtt, melyet oh mi boldogság lett volna elérni! De az égi fény egyre fogyott, míg végkép elenyészett.

Most egyszerre feltűnt a csendes hold ezüst fényével s körülte ragyogtak a csillagok miriadjai, mint mennyi drága kő. — Christian derekasan s jó kedvvel haladt a hideg éjszakában, midőn vagy száz lépésre egy házból sugárzó világosság tűnt szemébe. — Eszébe jutott, hogy hát ha ez a kísértetekről s mindenféle félelmes történetekről nevezetes kocsma, melyet minden utas igyekezett el kerülni! — De ő már annyira fáradt s éhes volt, — gondola — ő bizony betér s ott tölti az éjet, hát ha még valami mulatságos kalandja is lesz! Mire ezeket elgondolta odaért s a kapun belépve, a vendéglistát látja meg, ki egy nagy tál párolgó puncsot vitt kezébe, őt pedig egy nagy bundába öltözött hosszú ősz szakálú barátságos szemű, egészséges piros arcu öreg ur követte. Utasunk előadja ohaját s éjeli szállást kér. De a vendéglistás tagadólág rázta meg fejét mondván: nem fogadhatja be, mivel egyetlen szobáját egy társaság már lefoglalta, kik háborítlanul akarnak mulatni.

Christian ilyen válasz hallatára ugyancsak szomorú arcot vágthatott, mert a bundás öreg ur hirtelen így szólott a vendéglistához:

— Engedje be az embert hozzánk. Jó arca van, majd csak jut neki is egy kis hely.

Jól világított ivószobába léptek be, hol egy nagy kerek asztal állott egy izletes vacsora maradványával. Az asztal körül egy 11 tagu, felette különös társaság foglalt helyet, kikhez mint tizenkettedik tartozott a Christiant bevezető öreg ur is.

Ez a 12 férfi a legkülönbözőbb módon volt öltözve, a legkönnyebb nyári ruhától a legmelegebb téli bundáig változó viseletben, úgyhogy valamely vidám farsangi társaságnak lehetett volna őket gondolni.

Christianra nem is ügyeltek, ki a kemence mellett szerényen meghúzódott. Az öreg ur nagy fontossággal töltötte a poharakba a puncsot, aztán mély csendben mind felemelték poharaikat s egy jót huztak a finom italból. Azonnal a legnagyobb meglepődés tükröződött az arczokon. Az egyik nyelvvel csettent és susogá: „kitűnő!” A másik elnyújtva szemét égre emeli s mosolyog: „felső!” A harmadik nagy lelkesedésben az asztalra ütött, hogy a poharak üvegek csak amugy táncoltak: „hallatlan!” A negyedik kiáltja: „oh az öreg jól ért ehhez!” — S poharát az ősz szakálúhoz kocintja. Aztán előhítták Christiant s megvendégelték a maradék ételekkel. Mintán jölközt, szomszédja, ki jó akarólag nézett arczába, kérdé:

— Nos idegen, megvalál-e elégedve az utolsó évek folyásával?

— Hát engem nem sok jó ért. — felelt Christian — jobb is a szomorúságot nem emlegetni.

A sok biztatásra mégis elmondta élettörténetét s midőn végül mai utját elbeszélte, dicsérte a szép hideg decemberi napot s a felséges esti pirt, a miből a jövőre jó reményeket merített, — az őszszakú öreg ur meglepődötten mosolygott és társával jelentőségtes pillantásokat váltott, mintha nekik hatalmukban állana az ilyen remények megvalósítása.

VEGYES HIREK.

— **Fényes keresztelő** volt decz. hó 27-én Kovács Gyulánál városunk szeretett polgármesterénél. Nagy volt a szülők öröme, hogy a család az első fiúsarjával lett megáldva s nagy örömeinek részeseivé akarták tenni annyi jó emberüket, mennyit csak a szorongásig megtelt lakás befogadhatott. Ott volt a közelből és távolból számos családtag s a városból a jó barátok s tisztelők tekintélyes száma. A keresztelést Fülöp Géza szászvárosi lelkész végezte s emelkedett szellemű, remek szónoklata a résztvevőkre nagy hatást tett. A díszes és gazdag vacsorát a számos pohárköszöntő a legkedvesebb családi ünnepélyre emelte, melynek vonzereje oly hatálynak bizonyult, hogy a hölgyek visszavonulása után, a férfiak még sokáig együtt maradtak és igen sokan elámulva vették észre hajnal felé, hogy mily gyorsan repül jó társaságban az idő.

— **Karácsonyfa.** A zalathnai szegény isk. gyermekeket segélyező nőegylet decz. 24. valóságos diadal-ünnepet ült; a midőn főnkelt lelkü elnöknője, Wenesek Mihályné ő nsga, indítványa folytán sikerült egy gazdag karácsonyfát emelni az összes isk. gyermekek örömére. Melyre adakoztak, részint a szülők, részint az egylet tagjai, részint pedig sok más derek iskola barát, oly számmal és értékű tárgyakban, (ruha, lábbeli, fehérnemű, sapka, kendő, írószerek stb.), hogy 90 isk. gyermek élvezhette azon örömet, melyben csak a tehetősebb szülők gyermekeit szokta az „Angyal” részesíteni! Színhelye az iskola-terem volt, mely az esti órákban már zsúfolásig telt, — részint az Angyal ajándékát leső gyermekek, — részint pedig a szülők és más barátokkal. — 1/2 ót órákor megjelent az egylet elnöknője is s miután a plébános ur jelezte az összejövetel czélját, felkérte elnöknő ő nagyságát, kegyeskedni az ajándék tárgyak kiosztását megkezdetni, mely felhívásra ő nsga fáradságot nem ismerő kedélyes lelkülettel sajátkezűleg osztotta ki a gyermekek neveivel már eljegyzett tárgyakat. Ekkor nem egy szülő szemében láttam hála örömkönyeket rezegni, áldva a nemes keblü elnöknőt; ügybuzgó társnőivel. Kiosztás után pedig mindnyájan öröm és hála érzelmei között szétszórtunk. Hogy mily áldásosan működik ezen, még bőlcsojében levő egylet, talán elég fényesen szólhat a mult havi ténykedése is, midőn tizenegy szegény isk. növendéket teljesen felruházott. Mindezeket felsoroltam, nem pusztá személyes kitüntetések végett; hanem, mert nem szabad a gyertyát véka alá rejtetni, sőt inkább ki kell tűzni, hogy azok is lássanak, kik még sötétben vakoskodnak. — E g y j e l e n v o l t.

— **A m. portusi műkedvelők** által decz. hó 26. Gyulafehérvárt a Nemzeti szálloda nagytermében megtartott színi előadás, nemcsak anyagilag, de erkölcsileg is elérte a teljes sikert. Az előadás tárgyát Szigligeti Edének „Házassági három parancs” című élelki vígjátéka képezte, melyen a szerepek jól voltak kiosztva s még sokkal jobban előadva; különösen pedig a nők tündették ki magukat: Andrassy Gizella k. a. (Ottília), Hirsch Ilona k. a. (Victoria) és Stulbach Laura k. a. (Peregine) szerepét nemcsak jól fogták fel, de számos jelenetben valóságos művészi alakításokat mutattak be az előadás által teljesen felhangolt nagyszámu közönségnek, úgy hogy vidéken, szervezett társaság sem képes hasonló szerepökben jobbat produkálni, a mi különben a tehetség és kitartó fáradozásban találhat csak nyugopontját. Ugyazint jól produkálta (Cili) szerepét Szőke Emma k. a. a férfiak közül (Dörgei) Váradjai Zs., (Violát) Szőke R. és (Petit) Hirsch H. urak játszották, kik közül mindegyik megállotta helyét, úgy hogy tapsban nem volt szökőkódás, a mit azonban az érdemes közreműködők a függöny le-gördülése után valószínűleg (?) a zsinog összekuszálódása miatt nem voltak szerencsések elfogadhatni. S ha hozzá adjuk mindehhez azon körülményt is, hogy (a kapott informatio szerint) a tagok nagyobb része csak először volt színpadon, úgy valóban csodálunk kell az eredményt s különösen azt a bátor fellépést, a melyet tapasztaltunk. Kitartást és sok szerencsét kíván továbbra is egy szentanu.

— **Hála és köszönet.** A magas kir. kincstár, mint templomunk Patronusa, a helyi főbányahivatal fel-terjesztése folytán templomunk tornyát bádoggal csinosan és stilszerűen befedette. Ez örvendetes tény alkalmából egy a magas Petronátusnak, mint ngos Juchó Ferenc lovag — bányatanácsos és Blaska Ubáld segédfőnök uraknak, kedves fő-és algonokainak magam és hiveim nevében a nyilvánosság terén is hálás köszönetet mondok. Marosujvárt. 1886. decz. F ü l e i S z á n t ó Lajos. rk. lelkész. — K é r e l e m. „Szünorák” című kiválóan vallásos és hazafias verskiadványom nálam még mindig

kapható lévén, a közelgő szentünnep alkalmából — mint ajándéktárgyat — szeretettel ajánlom pártársaim, az intézeti előljárók, nevelők, szülők stb. becses figyelmébe. Fűzve és díszkötésben kapható Fülel Szántó L. marosujvári r. k. lelkésznel.

— **Felülkötés.** Méltóságos br. Kemény Kálmáné ő nsga decz. hó 22-én 10 frtot méltóztatott küldeni a nagyenyedi Bethlen-főiskola th. ol. daikara által decz. 11. rendezett hangverseny alkalmából, a nevezett dalkar alap-jának g. arapítására. Fogadja a mltsgs főispáné ő nsga nemes áldozatkészességéért szívből jövő, forró köszönetünket. A theol. dalkar nevében a pénztáros.

— **A magyarigeni ev. ref. kántor-tanítói állomásra,** a decz. hó 27. tartott választás alkalmával, nagy szavazattöbbséggel, Sipos Elek választott meg.

— **Táncos bécsi szekrénygyáros** a fát akként tudja elkészíteni, hogy az tűzmentessé válik s ezen tá-lalmányát arra használja fel, hogy az eddigi vas pénz-szekrényeket, melyek nem bizonyultak teljesen tűzmen-teseknek, valóban tűzmentes, de egyszersmind a belső vaslemezek mellőzésével, könnyebb szerkezetben is állítja elő. Így az értékek tűz ellen biztosítottak ugyan, de vajjon nem a tolvaj urak számára, kik a könnyebb szek-rényeket kevesebb vesződéssel emelhetik el? Táncos egyuttal máskélelel elgátlhatatlan butorokat is készít.

— **Köszönet nyilvánítás.** „A b o r b á n d i ó v ó d á b a” járó szegény sorsu gyermekek karácsony-fája részére adakoztak: Loytá hadn. 1 frt 80 kr, Bara-nyay L. 1 frt 20 kr, ifj. Dékány E. 1 frt, id. Dékány E. 1 frt, Prasohak R. 1 frt, Kádár M. 1 frt, Fána J-né 50 kr, Muntyán J. 2 frt, Román I. 40 kr, Kádár A. 40 kr, Mendel M. 1 frt, Teleki J. 1 frt, D. 1 frt 40 kr, mely jóságos pénzadományhoz még hozzá járultak; Va-dadi Gergely 1 véka almával, Baruch Gyuláné 1 kosár almával vegyesen dióval, Baranyai Istvánné apró sütemé-nyekkel. — Fogadják leghálásabb köszönetünket a sze-gény kisdetek nevében az óvodai igazgatóság. (Nagyon szívesen vettük volna, ha az ünnepély rövid leírását s az óvoda helyzetét is szíves lett volna kedves tudósítónk közölni, mit el is várunk. S z e r k.)

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

DR. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 3027—1886.
tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi királyi járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy M. Bogatú Hirsch Moricz végrehajtónak, szija-kabi Gligorás Gligor, végrehajtást szennedő elleni 24 frt 62 kr tö-követelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári királyi törvényszék a marosujvári járásbírószág területén levő Sztja-kab község határára fekvő 101. szám tjkvben A+ 4—8 és 12 rend-szám alatt felvett ingatlanok és azok tartozékaira az árverezés 366 frt ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte, hogy a fennbb megjelölt ingatlanok az 1887. évi január hó 11-iki napján délelőtt 10 órákor Sztjakab községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési árban alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 36 frt 60 krt készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. § jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánáptéznak a bíró-szágnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Nagyenyeden, 1886. szeptember 29.
A nagyenyedi kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóságtól.
Sz. 4316—1886.
tkvi.

Árverési hirdetmény.

A n.-enyedi kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Alsófehérmegye árva pénztára végrehajtónak idős Groza Juon és Dánosa Györgyné végrehajtást szennedő elleni 200 frt töke-követelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék a nagyenyedi kir. járásbírószág területén levő Felenyed község határára fekvő 92. számtelekkönyvben A+ 1., 3—8., 10—23. rendszám alatt felvett ingtl. fekvőkre az árverezés 1627 frtban ezen-nel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fennbb meg-jelölt ingatlanok az 1887. évi január 14-iki napján délelőtt 9 órákor Felenyed községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési árban alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 162 frt 70 krt készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. § jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-iki 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban ki-jelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánáptéznak a bíró-szágnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Nagyenyeden, 1886. október 27-án.
A nagyenyedi kir. járásbírószág, mint tkvi hatóságtól.
Sz. 6919—1886.
polg.

Hirdetmény.

Alólírott kir. törvényszék részéről közzététetik, hogy Cirlea Mihály abrubbányai kir. közjegyző iró-dáját 1887. január 1-én megnyitja. A gyulafehérvári kir. trvsz. polgári bíróságának 1886. december 20-án tartott üléséből.

Prezla R., Henter Gábor,
t. jegyző. elnök.

Ózv. Szörtsey Gergelyné
tövisutczai háza örök áron

eladó!